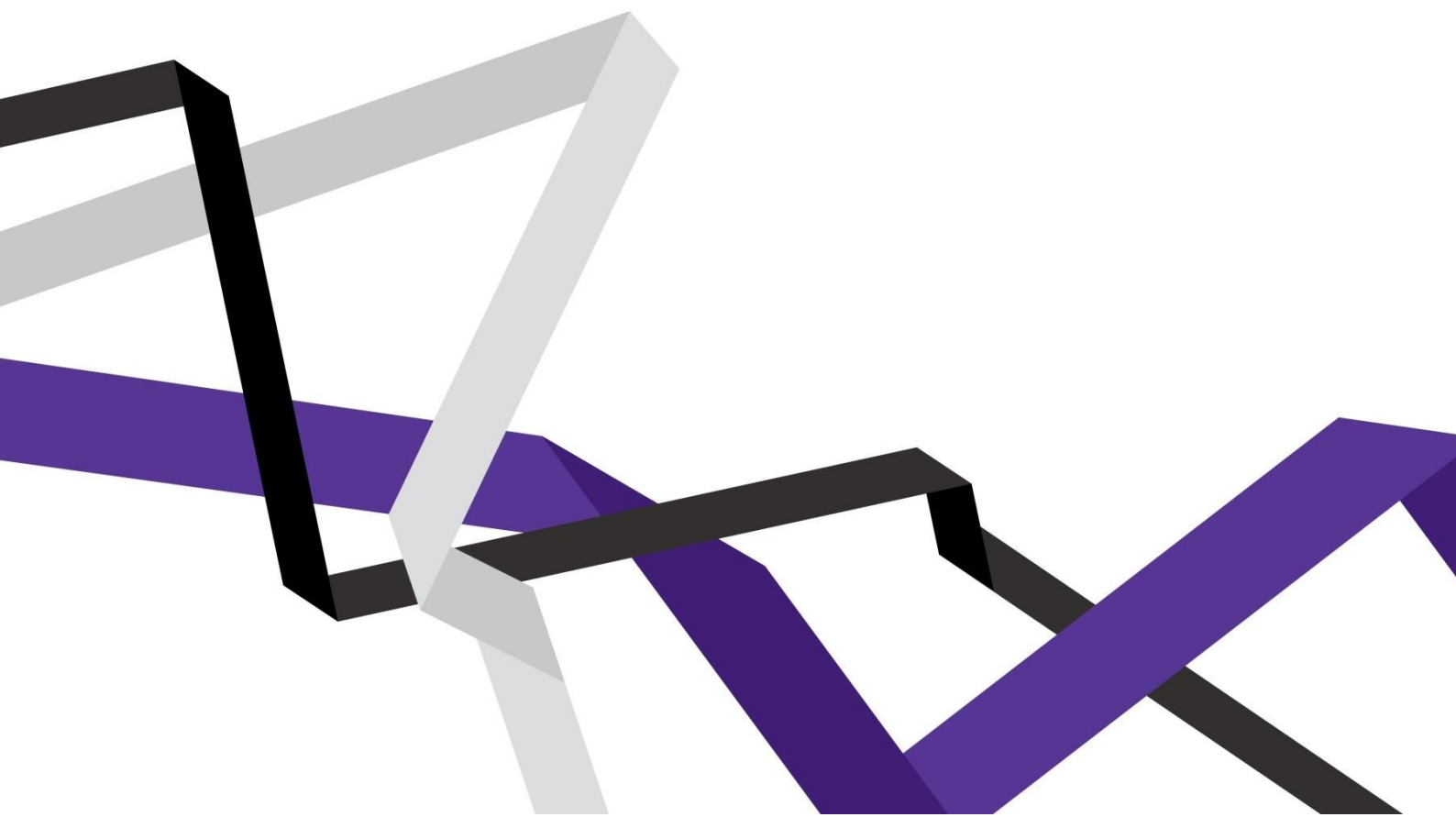

Minianalyse om små og mellemstore virksomheder

Mangel på kvalificeret arbejdskraft

2. kvartal 2019

Minianalyse mangel på kvalificeret arbejdskraft

SMVdanmark har undersøgt manglen på arbejdskraft i SMV'erne i Danmark. Undersøgelsen viser, at der er mangel på arbejdskraft i Danmark, og at det især er de små virksomheder, som er hårdest ramt. Undersøgelsen tager udgangspunkt i tal fra SMVdanmarks egen konjunkturundersøgelse, Rekrutteringssurvey fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Rockwool Fonden og tal fra Danmarks Statistik.

Hovedpointer fra undersøgelsen

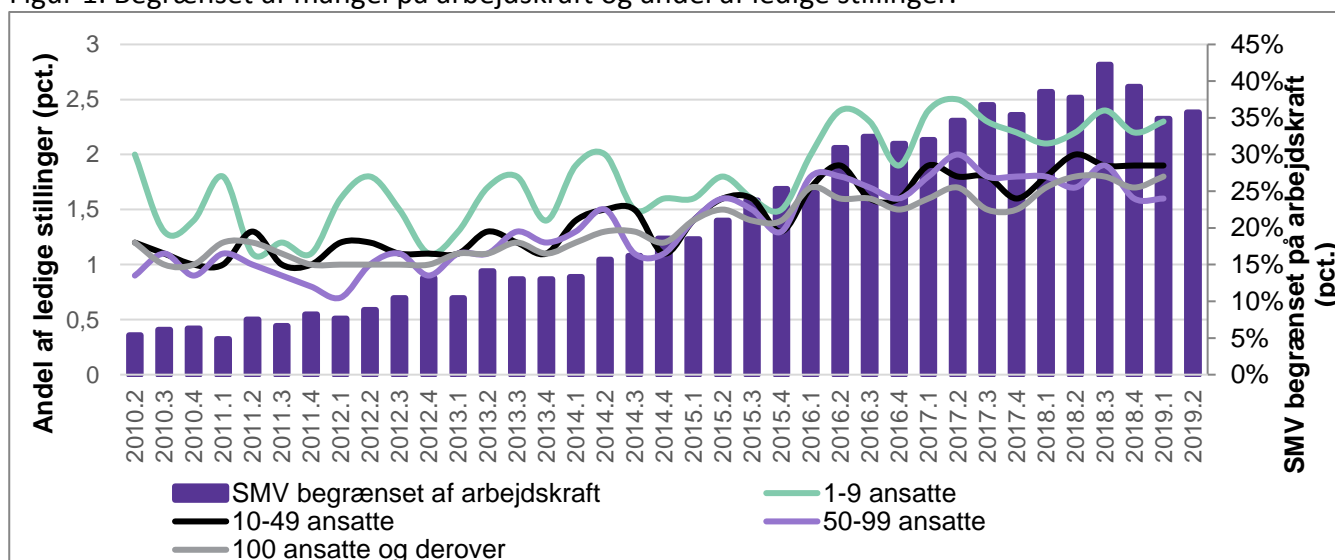
- 36 pct. af SMV'erne er begrænsede af mangel på arbejdskraft.
- Mikrovirksomheder har den største andel af ledige stillinger, nemlig 2,3 pct.
- Antallet af forgæves rekrutteringer er steget med 5 pct. siden 2018.

Skræmmende trend i mangel på arbejdskraft

36 pct. af virksomhederne i SMV-panelet vurderer, at de enten er meget begrænsede eller begrænsede af mangel på arbejdskraft. Dette er en stigning på 1 procentpoint fra 35 pct. i 1. kvartal 2019 til 36 pct. i nuværende kvartal, hvilket er et skræmmende højt niveau. Selvom der har været et lille dyk de seneste kvartaler, så er der stadig en tydelig opadgående trend over perioden fra 2010.

Hvis der ses på andelen af ledige stillinger¹ fordelt på virksomhedens størrelse, er det især mikrovirksomheder (1-9 ansatte) der har den største andel af ledige stillinger. Hvis man sammenligner mikrovirksomhederne med virksomheder med 100 ansatte eller derover, har mikrovirksomhederne ca. 35 pct.² flere ledige stillinger end virksomheder med 100 ansatte eller derover.

Figur 1: Begrænset af mangel på arbejdskraft og andel af ledige stillinger.

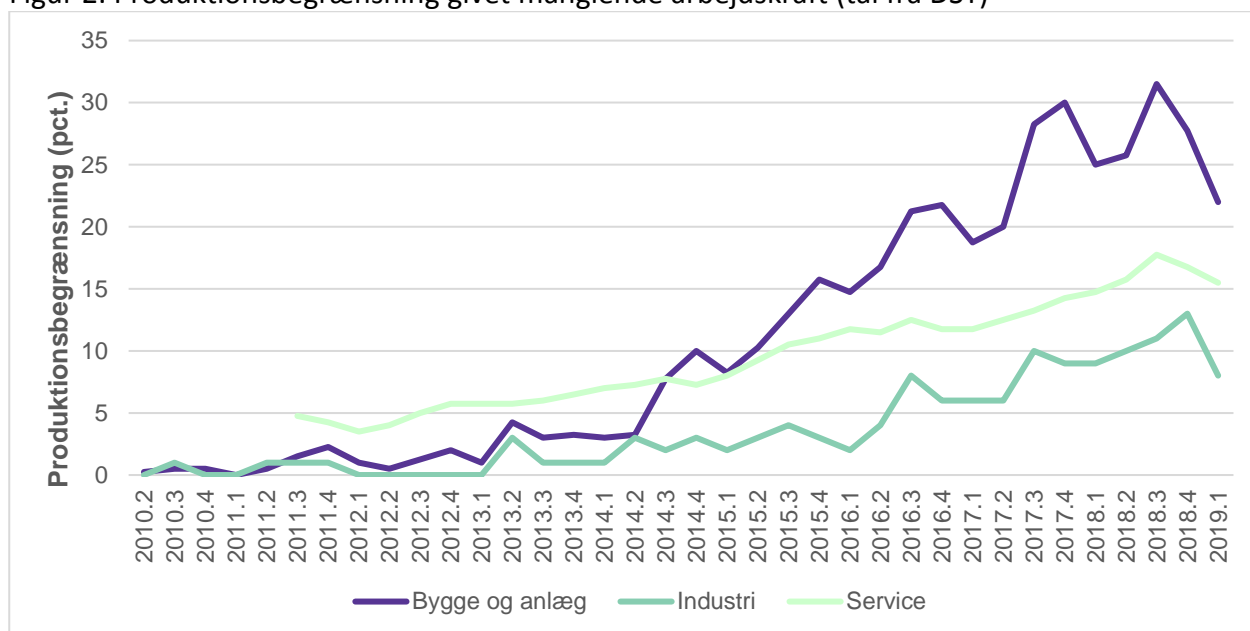
¹ Tallene er fra Danmarks Statistik fra tabel "LSK01"

² Beregnet ved $(1,8-1)/2,3$

Brancher

Den hårdest ramte branche er bygge og anlæg, hvor 40 pct. af virksomhederne vurderer sig enten meget begrænsede eller begrænsede som konsekvens af mangel på arbejdskraft. Hvis man ser på andelen af ledige stillinger inden for bygge og anlæg, har *alle* virksomheder med under 100 ansatte langt større andel af ledige stillinger end virksomheder med +100 ansatte. Her har en bygge- og anlægsvirksomhed med 1-9 ansatte hele 3,6 pct. ledige stillinger, mens virksomheder med 10-49 og 50-99 ansatte har knap 2 pct. ledige stillinger, hvorimod bygge- og anlægsvirksomheder med over 100 ansatte kun har 0,8 pct. ledige stillinger. Dette understreger yderligere, at det er de små og mellemstore virksomheder, som bliver hårdest ramt af mangel på arbejdskraft.

Figur 2: Produktionsbegrænsning givet manglende arbejdskraft (tal fra DST)³

Figur 2 er lavet på baggrund af Danmarks Statistiks konjunkturbarometer. Figur 2 viser et samlet overblik over de produktionsbegrænsninger, som danske virksomheder har oplevet på grund af mangel på arbejdskraft. Det kan ses, at der er en stigende trend for alle tre brancher i perioden fra 2010 til 2019. Dette bekræfter SMV-panelets vurdering (figur 1). Yderligere understøtter figur 2 SMVdanmarks data, da det især er bygge- og anlægsbranchen, som rammes hårdt af mangel på arbejdskraft.

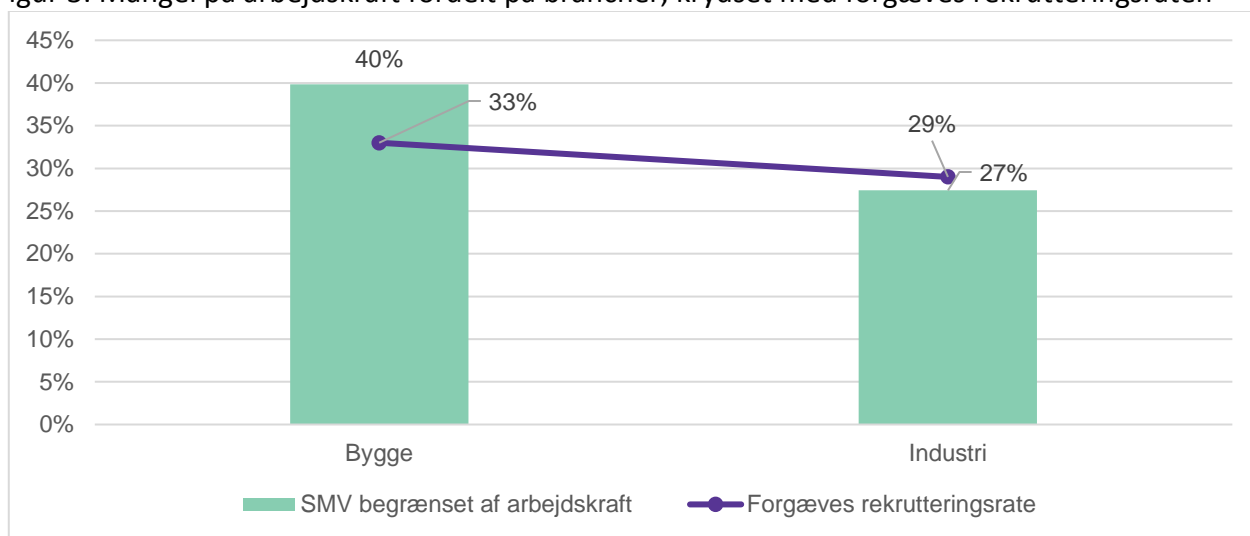
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering udarbejder rekrutteringssurveys⁴, som bliver offentliggjort løbende. Den seneste udkom i februar, hvor der var en stigning i antallet af forgæves rekrutteringer på 5 pct. – fra 66.700 i 4. kvartal 2018 til 70.340 i februar 2019, hvilket resulterer i en forgæves rekrutteringsrate på 22 pct. Ser man på bygge og anlæg isoleret, ligger den forgæves rekrutteringsrate på 33 pct.⁵, hvilket svarer til 5.780 forgæves rekrutteringer.

³ Tallene er fra Danmarks Statistik, tabel "BAR03", "KBYG33" og "KBS2"

⁴ Rekrutteringssurvey februar 2019 – <https://star.dk/media/9975/h-xdtnh-stardk-filer-til-sidestruktur-forside-viden-og-tal-2-udvikling-paa-arbejdsmarkedet-2-rekrutteringsanalyser-rekrutteringssurvey-februar-2019.pdf>

⁵ Side 6, tabel 1 i Rekrutteringssurvey fra februar 2019

Figur 3: Mangel på arbejdskraft fordelt på brancher, krydset med forgæves rekrutteringsraten

Figur 3 viser en klar sammenhæng mellem, hvor begrænset af mangel på arbejdskraft SMV'erne er og deres forgæves rekrutteringsrate. Af de bygge- og anlægsvirksomheder, som har oplevet forgæves rekrutteringsforsøg, har virksomhederne i lidt over halvdelen af tilfældene ikke kunnet besætte stillingen med den ønskede profil⁶, og i stedet er stillinger besat med andre profiler.

Beskæftigelse for lønmodtagere

Der er i dag mere end 2,75 millioner lønmodtagere i beskæftigelse, hvilket aldrig er set højere i Danmark. Den tidligere rekord var i 2008. Stigningen skyldes hovedsageligt, at de 60-64-årige arbejder markant mere i dag end i 2008. Selvom der er flere i beskæftigelse, så er selve beskæftigelsesfrekvensen lavere i dag end i 2008. Dette hænger sammen med, at befolkningstallet er steget betragteligt. Derfor er der stadig arbejdskraft at hente, hvor det især er i gruppen 16-59-årige, som kan aktiveres mere⁷.

Mellemstore virksomheder føler sig mest begrænsede

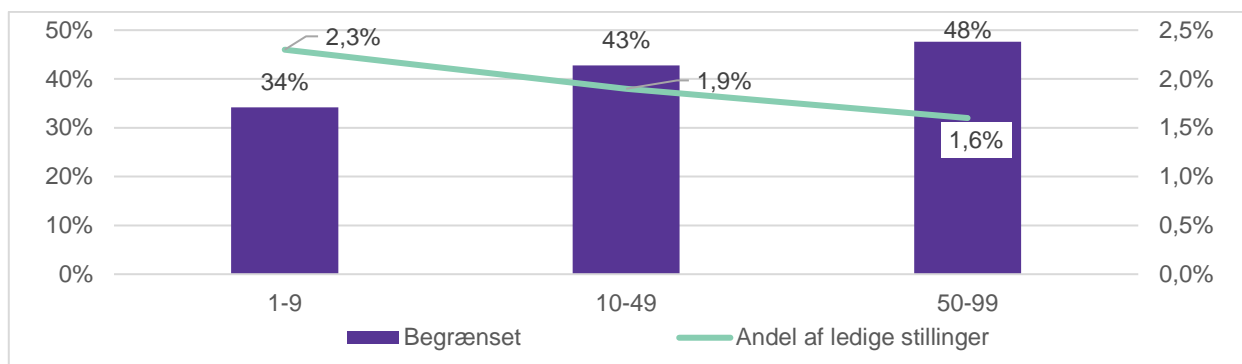
Mellemstore virksomheder (50-99) er den type SMV, som føler sig mest begrænset af manglende arbejdskraft i indeværende kvartal, hvor hele 48 pct. føler sig begrænset. Dette ses til trods for, at mellemstore virksomheder er den type SMV, som har den mindste andel af ledige stillinger på 1,6 pct. Tallet for mikrovirksomheder (1-9) og små virksomheder er hhv. 34 pct. og 43 pct. For mikrovirksomhederne er andelen af ledige stillinger 2,3 pct., mens tallet for små virksomheder er 1,9 pct. i 2019.1. Dette kan dog skyldes, at datagrundlaget for SMV'er med 50-99 ansatte er forholdsvis småt i SMVdanmarks undersøgelse, da der kun er 21 respondenter.

Figur 4: Mangel på arbejdskraft fordelt på SMV-størrelser

⁶ Side 5, figur 3 i Rekrutteringssurvey fra februar 2019

⁷ Rockwool Fonden: "Hvordan udvikler beskæftigelsen sig i Danmark?"

<https://www.rockwoolfonden.dk/app/uploads/2019/06/RFF-Bog-Hvordan-udvikler-besk%C3%A6ftigelsen-sig-i-Danmark.pdf>

Konsekvenser af mangel på kvalificeret arbejdskraft

Mangel på kvalificeret arbejdskraft har alvorlige konsekvenser for virksomhederne, som ender med at sige nej til ordrer og dermed gå glip af vækst. Produktiviteten risikerer også at dale, hvis den ansatte medarbejder ikke har de rette kompetencer til jobbet. Samtidig er det frustrerende for virksomheder at rekruttere forgæves, da der går tid og penge tabt på stillingsannoncer og jobsamtaler uden afkast.

Fakta om undersøgelsen

I perioden 15. maj til 6. juni 2019 har 607 SMV'er svaret på SMVdanmarks konjunkturundersøgelse. Spørgsmålet er blevet stillet hvert kvartal siden 4. kvartal 2008. Temaet fremhævet i denne rapport har haft følgende spørgsmål:

- "Vurdér, hvor begrænset din virksomhed er af følgende: Mangel på arbejdskraft".

Kontakt

Cheføkonom Lars Magnus Christensen, christensen@SMVdanmark.dk eller 3263 0307.

SMVdanmark, juli 2019